

Hun blev forfært ved at see det Naseri på den Sjæleangst, der oppelede sig i hans Ørel. Det næste Lieblk vedvarede han sit Ansigt med sine Hænder.

"Gaae, Anette", hvilte han, "jeg har støffet mig selv og maa bøde dorf. Jeg længtes efter Deeltagelse . . . og troede . . . hildte mig int . . . drømte, at De vilde sympathisere med mig. Men De har ikke den Talisman, Anette, der skulle sætte Dem i stand til at satte min Hemmelighed. Denne Verørelse har tilintetgjort Maaneders uafsladelige Arbeide og en heel Levetids Tanke. Det var ikke Deres Skyld, Anette — men De har ødelagt mig!"

Den stakkels Øven Warland! Han havde i Sandhed seilet, men tilgivligt; thi hvis nogen næmnestig Aand kunne have næret Hægtelser for den Gjerning, der var sac hellig i hans Fine, saa maatte det være en Qvinde. Og selv Anette Hovenden vilde maafee ikke have støffet hans Forventninger, dersom Hægtelsheds Kløgt havde oplost hende.

Konstneren tilbragte den følgende Vinter paa en Maade, der overbeviste Enhver, som hidtil havde hørt Tildid til ham, om, at han var nogen kærligstig forsonet til at være et unyttigt Medlem af Samfundet. Ved en Stægtnings Død var han kommen i Besiddelse af en lille Formue. Da han nu ikke mere behøvede at arbeide og ikke mere stræbte mod et ophojet Formaal — idetmindste ophojet i hans Fine — følte han et Liv, som man skulle have formodet, at han alene paa Grund af sin svagelige Legemsbestaffenhed aldrig vilde have fort. Men naar en genial Mands Aand formørkes, erhverver det Legemlige en ubetydlig Indsydelse, fordi Charakteren savner den Eigevægt, som Forsynet saa naadigt har forlenet den med, og som hos mindre ædle Naturer tilveiebringes paa en anden Maade. Øven Warland ønskede at erføre, hvilken Lyste han kunde finde i Svirebrødrenes Kreds. Han betragtede Verden gennem et funklende Blinglas og glædede sig over de Visioner, der dukke op til dets Rand og besølle Lusten med Stikkeler, hvis overgivne Præstighed et Lieblk glæder Sindet, men hun altfor snart efter nedfuer det. Af denne farlige Tilstand blev han befriet ved en Hændelse, som havde flere Vidner, saa da selv den kløgeste af dem ikke kunde fatte dens Indsydelse paa Øven Warland. Det var en aldeles simpel Beaivenhed. En varm Forårssdag, da Konstneren sad i et Træskæg med et Blinglas foran sig, sloe en delig Sommerfugl int af Vinbuet og flagrede omkring hans Hoved.

"Ah!" udbrød Øven, som havde drukket tøt, "er der after kommet Liv i Dig, Solens Søn og Zephyrs Legeløber, efter Din førgelige Vinterstun! Saa er det paa Tide, at jeg igen begynder at arbeide! Og han lod sit fulde Glas blive staende paa Bordet, forlod Selfabet og smage aldrig mere en enestie Drache Biin.

Nu begyndte han at vandre om i Skov og Mark. Man skulle fristes til at troe, at den yndige Sommerfugl, som flagrede ind af Vinbuet, da Øven sad blandt sine Svirebrødre, virkelig var en Aand, der havde faaet det Herry at føre ham tilbage til det rene, ideelle Liv, der tidligere havde hævet ham saa højt. Man skulle fristes til at troe, at han drog ud for at have Samqvem med denne Aand paa de hol-beklædte Engs; thi ligefam i den forgangne Sommer saae man ham tid og ofte huige sig hen til det Sted, hvor en Sommerfugl satte sig, fordybet i dens Bestuelse. Naar den sloi bort, fulgte hans Ølk den bevingede Skabning, som om den paa sin Flugt kunde vide ham Reien til Himmelten. Men hvad kunde Hensigten vel være med det Arbeide, som han after begyndte, og som fun Vægteren, der saae Lampestinket gennem Sprællerne i Øven Warlands Bindueskodder, vidste Bested om? Hans Medborgere var enige i at forslare denne be-hynderlige Absurd paa deres Vis. Øven Warland var bleven gal. Hvor tilfredsstillende for Sneverhertebeden og Tum-heden er ikke denne Fortælling med Henim til Alt, hvad der ligger udenfor Hverdagsslivets suvere Synskreds!

En Aften, da Konstneren vendte tilbage fra sin Vandring og netop rystede sin Lampe hen til det saa ofte afbrudte, men altid igjen fortsatte Arbeide, blev han forundret over at see den gamle Peter Hovenden træde ind. Øven miste aldrig denne Mand uden at give. Intet Menneske var ham for-færdeligere paa Grund af den starke Forstand, der saa saa klart, hvad den virkelig saae, og mistroede saa fuldstændigt om Alt, hvad den ikke kunde see. Ved denne Lejlighed kom den gamle Uhrmager dog i et venstabeligt Grinde.

"Øven, min Dreng", sagde han, "vi maae see Dig hos os i Morgen Aften."

Konstneren vilde undskylde sig.

"Der hjælper ingen Snak", udbrød Peter Hovenden, "for Du har jo dog engang hørt til Familien. Ved Du ikke, min Dreng, at min Datter Anette er bleven forlovet med Robert Danfort. Vi gjere et Selfabet efter fættig Lejlighed, for at seire denne Begivenhed."

"Ah!" sagde Øven.

Kun dette lille Genstavesesord undslap hans Læber; Betoningen syntes at være hold og ligegyldig for et Øre som Peter Hovendens, og dog gav den arme Konstners Hjerte sig Lust i dette quale Udbrud, som han høgte at tilbageholde i sit Indre sig et Menneske, der vil betunge en ond Aand. Han robede hin sin Smerte ved en ubetydelig Handling, som den gamle Uhrmager ikke lagde Mærke til. Han hævde det Stykke Værktøj, hvormed han stod i Begreb at begynde paa sit Arbeide, og lod det falde ned paa det lille mechaniske Værk, der var frugten af flere Maaneders rostlose Eftertanke og Arbeide. Slaget knuste det.

Oven Warlands Historie vilde ikke have været i stand til paa en tilfredsstillende Maade at skildre de Mands Liv, som syge at stabe det Skjonne, hvis Hægtelsheden ikke ogsaa havde spillet sin Rolle. Tilhyneladende havde han hverken været nogen glædende eller nogen dristig Elsler; hans Lidenskab varde i den Grad valgt hans eget Ørst til Tunleplads, at Anette selv næppe havde mere end en Qvindes instinct-mæssige Forestellung derom. Men i Øvens Fine udgjorde denne Lidenskab hele hans Liv. Han havde glemt det Lieblk, da hun havde viist sig usikret til at sympathisere med ham og i stedje knyttet enhver Trøm om konstnerisk Bergemmelse til Anettes Billede; hun var den synbare Skifte, i hvilken den aandelige Magt, som han tilbød og paa hvis Alter han haabede engang at nedslægge et ikke uwordigt Elsler, aabenbarede sig. Naturligvis bedrog han sig; Anette Hovenden besad ingen af de Egenskaber, hvormed han havde smyklet hende. Saaledes som hun stod for ham, var hun ligesaa meget hans egen Skabning, som hans Skjønheds Billede vilde være, saa fremt det nogensinde blev fuldbragt. Hvis han gennem en livlig Hægtelshed var blevet overbevist om sin Bildfarelse, hvis han havde vundet Anettes Hjerte og derpaa fejet hende forvandle sig fra en Engel til en almindelig Qvinde, vilde Skuffelsen maafee have bevoget ham til at vende tilbage med fordobbelte Energi til det eneste Formaal, han endnu havde tilbage. Og hvis han paa den anden Side havde fundet i Anette, hvad han troede at finde, vilde hans Lod have været sac skøn, at han af sin Overflod kunde have stadt mangt et langt hæltigere Billede af det Skjonne, end han havde bestrebt sig for at kalde tillive. Men den Skifte, i hvilken Sorgen nærmede sig ham, Overbevistningen om, at hans Livsgengel var blevet ham berøvet og givet til en raa, physisst stærk Mand, der ikke forlod at sætte Præs paa hende, det var en centnerting Skjæne, en saadan Skjæne, der gjor den menneskelige Tilværelse saa urimelig, at ethvert Haab og enhver Frugt forsvinder. Øven Warland sad som bedpet af Slaget.

Han faldt i en svær Sygdom. Efter hans Hælfredelse var det, som om Aanden havde forladt ham, medens hans Legeme havde udviklet sig; hans magre Kinder blev sydige, og hans smaa Fingre, der kunde udfore en Hees Gjerning, blev buttede som et Barns. En Idiot var Øven Warland dog ikke blevet, han kunde tale og ikke usornstigt. Høst syntes kun, at han var blevet lidt snakkesalig; han fortalte gjerne om den Mand, som Alberus Magnus havde forstået af Bronze, om Monkens Bacons Kobberhoved, om det lille Automat, bestaende af en med Heste forsynede Kæret, som en fransk Prinds havde faaet i Foræring, og om et Insect, der summede rundt om i Værelset, som en levende Flu, og dog kun var sammenfat af smaa Staalhjedre. "Men alle disse Beretninger ere usandt, det er jeg nu overbevist om," sagde Øven Warland stedse. Derpaa tilspøede han, at han engang havde været af en anden Mening. I sine drømmerige Tage havde han anset det for muligt, at levendegjore en Mastine og med det saaledes frembragte Liv at forene en Skjønhed, der skulle nærmere sig det Ideal, som Naturen har havt for Tie i alle sine Skabninger, men aldrig gjort sig den Ulejlighed at realisere. Han syntes imidlertid hverken at have nogen tydelig Forestellung om, hvorledes dette skulle opnæaes eller om selve Planen.

"Alt dette har jeg nu sagt tilside", pleide han at sige. "Det var en af de Drømme, som unge Mennesker altid henvise sig til. Efterat jeg er blevet fornuftigere, maa jeg lee, hvor Gang jeg tenker derpaa."

Manden i Øven Warland var dog ikke død eller forsvundet; den flumrede kuu. Hvorledes den vaagnede igjen, derom melder Historien Intet. Maafee blev den dørske Sovn afbrudt af en convulstivt Smerte; maafee var det atter en Sommerfugl, der begejstrede ham; men hvad enten det var Smerte eller Glæde, der begejstrede sig i hans Indre, saa talkebde han dog først og fremmest Forsynet, fordi han nu etter var blevet det tankesfulde, phantasirige og fintfælende Bøsen, som han alt i lang Tid ikke mere havde været.

"Og nu til mit Arbeide", sagde han; "aldrig har jeg følt mig mere opslagt."

Men hvor opslagt han end følte sig, blev han dog tilskyndet til at arbeide saameget desto stættigere, fordi han begyndte at nære Frugt for, at Døden skulle borkiske ham, forend hans Gjerning var fuldbragt. Denne Frugt er almændelig hos alle Mennesker, der, idetmindste ifølge deres egen Overbevistning, forsøg mod et saa højt Maal, at Livet kun bliver af Virgtighed for dem som et Middel til at naad det. Saalange vi kun else Livet for dets egen Skyld, frugte vi mindre for at miste det. Enste vi derimod at leve for at fuldbringe en eller anden Gjerning, begyndte vi at indse, hvor fordeligt det er. Men ved Overbevistningen om den Ufikkehedsstilstand, hvor vi befinde os, folger en uvelkommen Tildid til, at Dødens Pike ikke ville ramme os, saalange vi ere syskelsatte med at udøre et os af Forsynet anvisst Herry, der vilde være et Tab for Verden, hvis det ikke blev fuldført.

Men lader os vende tilbage til Øven Warland. Han havde det Held, at udøre sit Livs Øpgave. Vi ville ikke træde ved den Aandsanstrenghed, det daglige Arbeide og den nægende Velmyring, som afsløres af et Lieblkis Triumph; alt dette vil man let kunne forestille sig. Men vi ville folge Konstneren, idet han en Winteraften banker paa Robert Danforts Ør. I Stuen sad den kampestærke Mand og gøtede sig ved den huelige Urne. Der sad også Anette, forvandlet

til en Matrone, hvis kraftige Natur harmonerede med hendes Mands, uagtet hun endnu i Øven Warlands Fine var be-gavet med en Jude, der vilde gjøre hende væsiftet til at mægle mellem Styrke og Skjønhed. Det hænede sig ligeledes, at den gamle Peter Hovenden den Aften sad som Gjest ved sin Datters Bord, og det var hans kun altfor godt erindrede, koldt critiske Ansigt, der først modte Konstnerens Ølik.

"Min gamle Ven Øven!" udbrød Robert Danfort, idet han sprang op og trykede Konstnerens spinkle Fingre med en Haand, der var vant til at omklamre Fernstienger. "Det er snuft af Dig, at Du dog engang seer ind til os. Jeg var bange for, at Dit Perpetuum mobile havde bragt Dig til ganste at glemme os."

"Det glæder os at see Dem", sagde Anette rodmende. "Det var ikke venstabeligt, at blive saa lange horte."

"Naa, hvordan gaaer det saa med det Skjonne", spurgte den gamle Uhrmager; "har Du langt om længe bragt det til Verden?"

Konstneren svarede ikke strax, fordi et sundt og kraftigt Barn, der bortredte sig paa Gulvtæppet, tiltrak sig hans Øpmærksomhed. Denne haabefulde Dreng træb hen til den fremmede Gjest og betragtede Øven med saa opmærksomme og gennemtrængende Fine, at Moderen voklede et stolt Ølik med sin Mand. Men Barnets Fine bragte Konstneren ud af Hatningen, fordi det forekom ham, at de lignede Peter Hovendens. Han indbildte sig næsten, at den gamle Uhrmager var skumpen sammen og blevet til dette Barn, der betragtede ham med gammelstolte Fine og gjentog det ondskefulde Spørgsmål: Og det Skjonne, Øven. Hvorledes gaaer det med det Skjonne? Har Du langt om længe bragt det Skjonne til Verden?"

"Ja, jeg har," svarede Konstneren, medens en sieblikkelig Stolthe lynte ud af hans Fine, lebsaget af et Smil, der dog var saa tankesfuldt, at det næsten kunde kaldes sorgmodigt. "Ja, mine Venner, det er sandt, jeg har været heldig."

"Virkeligt!" udbrød Anette, og et jomfrueligt Skjønheri sprægede sig efter i hendes Ansigtstref. "Og er det tilstædt at spørge, hvori Hemmeligheden egentlig bestaaer?"

"Gjerne, jeg kommer nerox for at offøre den", svarede Øven Warland. "De skal hende, see, before og besidde denne Hemmelighed; thi det er som en Brudegave til Dem, Anette — hvis det endnu tor være mig tilladt at give min Barndoms Veninde dette Navn — at jeg har forsørget denne levendegjorte Mechanisme, dette Skjønherdens Misterrum! Det er rigtignok først lykkes mig seent; men nuar vi stride frem paa Livets Bane, naar Gjenstandene tabe deres friske Farve og Ejelen sin fine Følelse, trænge vi mest til at paadirkes af Skjønherdens Aand. Hvis de forstaaer at vurdere denne Gave, Anette, kan den aldrig komme for seent."

Idet han talede, fremtog han en lille Juvelkæste. Den var konstigt udskæren i Elfenben af ham selv og indlagt med Perler, forestillede en Dreng, der forfølger en Sommerfugl. Konstneren aabnede denne Øfse og bad Anette em at legge sin Finger paa dens Mand. Det gjerde ham, men udstodt et dæmpet Skrig, da en Sommerfugl sloe ud, satte sig paa Enden af hendes Finger og løftede sine med Purpur og Guld indsprængte Finger, som om den forberedte sig til at flygte bort. Man saae Ønen paa dens Finger, og dens glindende Fine syntes at leve. Olden i Kaminen bestimmede dette Underverk; Øvenes Elsje saldt paa det, men Straale-glanden syntes at udgaae fra det selv, saa at det oplyste Fingeren og den udstrakte Haand, hvorpaa det sad, med Dia-mantens Funklen.

"Hvor den er deilig! hvor den er deilig!", udbrød Anette. "Er den levende, hvad?"

"Levende! Ja, det er den rigtignok", svarede hendes Mand. "Troer Du, at nogen Ødelig er drægtig nok til at stabe en Sommerfugl . . . eller vilde gjøre sig den Ulejlighed, naar ethvert Barn kan fange en Eues Elsje paa en Sommers-estermiddag? Levende? Det falder jeg et leierligt Spørgsmål! Men den smukke Øfse er sikret forsørget af vor Ven Øven og gjer ham virkelig wegen Øre."

I dette Lieblk havede Sommerfuglen atter sine Finger med saa naturlig en Verørelse, at Anette næsten blev angst; thi trods hendes Mands Mening, vidste hun dog ikke bestamt, om det virkelig var en levende Skabning eller en vitunderlig Mechanisme.

"Er den levende?" gjentog hun ivrigere end før.

"Dem selv", sagde Øven, sem betragtede hende med spændt Øpmærksomhed.

Sommerfuglen havede sig nu i Veret, flagrede rundt om Anettes Hoved og svarede hen til en sjæn Dæl af Værelset; men man lunde sette folge den med Øillet paa Grund af den Ejelen, sem ders Fingeres Verørelse fremstalte. Pæret paa Gulvet fulgte den med sine klæde, smaa Fine. Efter tens Flugt rundt em i Værelset, vendte den tilbage i spiralsormige Kredse eg satte sig igjen paa Anettes Finger.

"Men er den levende?" udbrød hun atter, eg den Finger, paa hvilken det hemmelighedsstille Øjen dælde ned, slæbte saa stært, at Sommerfuglen blev netset til at berge Vinerne for ikke at take Eigevægten. "Sæg mig, em den er levende, eller em De har slakt den?"

"Forvær spørge, om hvem der stabbte den, naar den blest er fision", svarede Øven Warland. "Em den er levende? Ja, Anette, man kan godt faa staae, at den besidder Liv; thi den har optaget mit eget Øjen i sig, og dens Ejelen, sem ikke blest er utværtet, men hvoraaf helle dens indre Orga-